

Réva vinná lesní

Vitis vinifera subsp. *sylvestris* (C. C. Gmelin) Hegi

Stupeň ohrožení: C5b

POPIS

Dřevnatá liána dorůstající délky mnoha metrů, přichycuje se úponky. Od pěstovaných kultivarů révy vinné se odlišuje zejména pohlavím květů. Réva vinná lesní je dvoudomá, zatímco pěstovaná réva má oboupohlavné květy nebo květy, které jsou funkčně samičí. Ostatní morfologicky rozdílné znaky, jako velikost plodů (bobule jsou u révy vinné lesní menší, 6-10 mm v průměru), chuť plodů (bobule kyselejší), počet semen (obvykle tři u révy vinné lesní oproti dvěma u pěstované révy), tvar semen (kulovitější s kratším zobánkem u révy vinné lesní, hruškovité s delším zobánkem u pěstované révy) a tvar listů (samčí exempláře hluboce laločnaté listy, samičí mělce laločnaté nebo jen s výraznými zuby, bazální výkrojek čepele široký), jsou velmi variabilní a pro spolehlivé rozlišení ne zcela dostatečné.

EKOLOGICKÉ NÁROKY

Réva vinná lesní je dřevina vyžadující živinami bohaté, humózní, čerstvě vlhké půdy, které však mohou v létě vysychat. Nejčastěji se jedná o fluvizemě a gleje, edafické kategorie obohacená vodou a mokrá (L, U nebo G). Je to dřevina velmi teplých poloh, většinou vázaná na nížiny velkých řek a tudíž rovinaté expozice. V ČR se nachází do 200 m n. m., v 1. lesním vegetačním stupni. Výskyt druhu se udává ve společenstvech svazu *Alnion incanae* či *Alnion glutinosae*.

ROZŠÍŘENÍ

Druh je rozšířen ve střední a jižní Evropě, Malé Asii, na Kavkaze a zasahuje až do střední Asie a Severní Afriky. Podle paleobotanických nálezů se jedná o druh, který se na našem území v klimatickém optimu holocénu prokazatelně vyskytoval, a tudíž patří v ČR k autochtonním druhům. Nejbližší lokality se dnes nacházejí na Slovensku (Čenkov u Komárna). V ČR patřil druh dlouho k nezvěstným, na konci 20. století byl objeven jeden polykormon nedaleko řeky Dyje, jeho příslušnost k subsp. *sylvestris* však byla zpochybněna. V oblasti soutoku řeky Dyje a Moravy pak byly nalezeny další lokality nejspíše zplanělých rostlin révy vinné pravé. Všechny lokality náleží do *Termofytika* (*Thermofytikum pannonicum*), do jediného okresu 18. Jihomoravský úval.

PŘÍČINY OHROŽENÍ

Vzhledem ke stále ne zcela jasné taxonomické příslušnosti jedinců rostoucích v ČR je druh zatím řazen do kategorie C5b. Správné zařazení jedinců si vyžaduje morfologický srovnávací výzkum, možné je dnes zapojit i molekulárně biologické metody. V případě, že by se prokázalo, že alespoň na některé lokalitě se jedná o révu vinnou lesní, bylo by nutné její přeřazení do kategorie C1, v opačném případě do kategorie A1. Hlavní příčinou ohrožení je nedostatek přirozených biotopů, protože lužní lesy, resp. celé údolní nivy dolních částí toků velkých řek patří k nejvíce člověkem ohroženým ekosystémům. K ohrožení v celém areálu druhu samozřejmě přispělo i dlouhodobé využití člověkem a zpětná hybridizace s pěstovanými sortami.

SEZNAM LITERATURY

ARNOLD C., GILLET F., GOBAT J. M., 1998. *Situation de la vigne sauvage Vitis vinifera subsp. sylvestris en Europe*. Vitis, 37(4): 159–170.

BAYER A., 1919. *Botanika speciální*. In: JANDA J. (ed.), Velký ilustrovaný přírodopis všech tří říší. Praha, Zemský ústřední spolek jednot učitelských v Království Českém: 788.

BLATTNÝ C., 1967. *Roste u nás réva vinná lesní – Vitis vinifera L. sylvestris (Gmel.) Hegi?* Živa, 15: 169.

MAGLOCKÝ Š., 1999. *Vitis sylvestris* C. C. Gmel. In: ČEŘOVSKÝ J., FERÁKOVÁ V., HOLUB J., MAGLOCKÝ Š., PROCHÁZKA F., Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR. Díl 5. Vyšší rostliny. Bratislava, Příroda: 456.

HEGI G., 1925. *Illustrierte Flora von Mittel-Europa*. München: 359–456.

HOLUB J., PROCHÁZKA F., 2000. *Red List of Vascular Plants of the Czech Republic – 2000*. Preslia, 72: 187–230.

KOBLÍŽEK J., 1997. *Vitaceae Juss. – révovité*. In: SLAVÍK B. (ed.), Květena České republiky. Díl 5. Praha, Academia: 441–446.

MADĚRA P., MARTINKOVÁ M., 2002: *Assesing the occurence of Vitis vinifera subsp. sylvestris (C. C. Gmelin) Hegi in the Czech Republic*. Journal of Forest Science, 48 (11): 300-325.

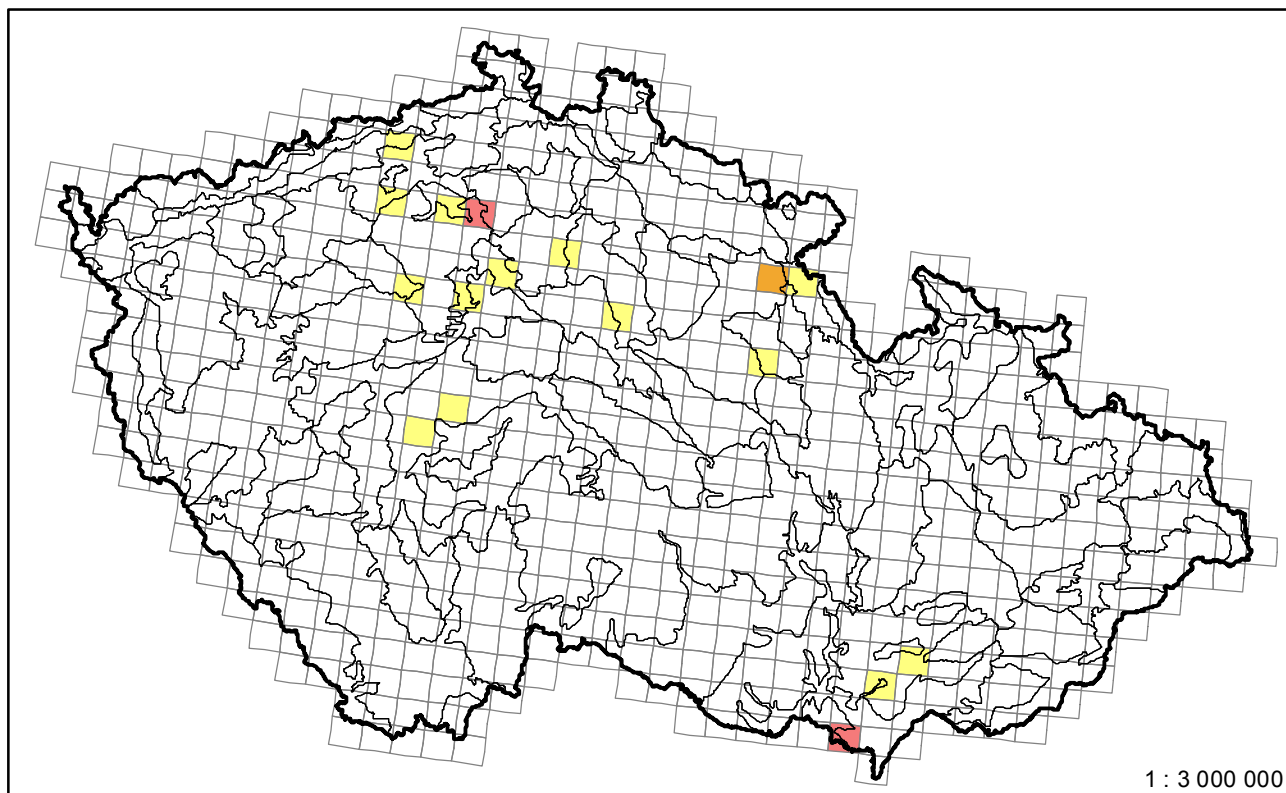
OPRAVIL E., 1987. *Paleobotanické doklady k rozšíření některých rostlin v československém holocénu*. Zpr. Čs. Bot. Společ. 22, Materiály 7: 77–80.

SCHRATT-EHRENDORFER L., 1999. *Zur Flora und Vegetation des österreichischen March- und Thaya-Auen*. Wien, Umweltbundesamt: 181–202.

VICHEREK J. et al., 2000. *Flóra a vegetace na soutoku Moravy a Dyje*. Brno, Masarykova univerzita: 368.

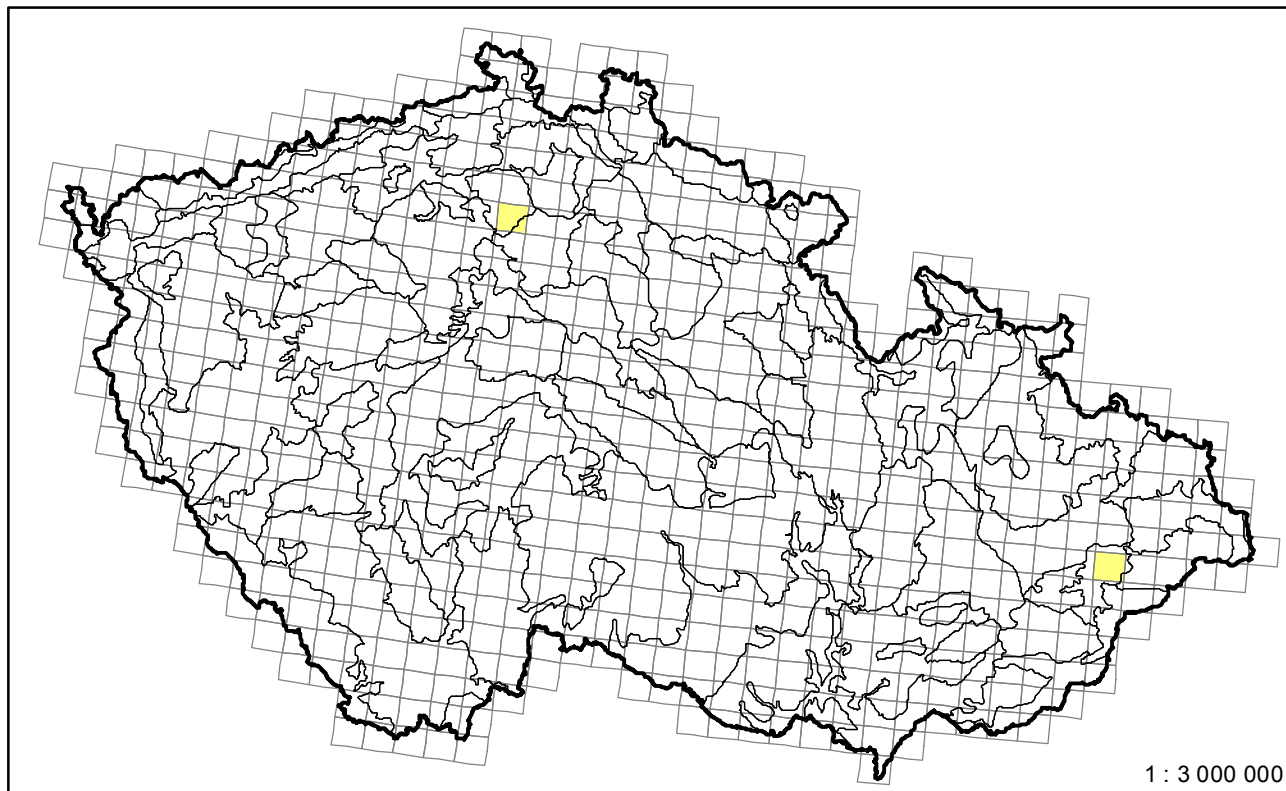
Výskyt do roku 2000

počet lokalit

1	2	4
---	---	---

Výskyt po roce 2001

počet lokalit

1
